

Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. b)

Limba și literatura maghiară maternă
BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Test 19

Filiera teoretică – Profilul umanist; Filiera vocațională – Profilul pedagogic

- Se punctează oricare alte formulări/ modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat pentru lucrare la 10.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

a. Emberi léthelyzet

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. A szerelmesek elszakadása, a búcsúzás bánata, a viszontlátás reménye; a lírai én közvetlen, szomorú, majd bizakodó, biztató hangon szólítja meg kedvesét, E/1. személyben stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

b. A leányt megjelenítő költői képek

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. metafora: a kedvest népies stílusban – babámnak, kicsinyítő képzővel galambcskámnak becézi; galamb mint madármetafora: a szeretett nő tisztaságának, szépségének, szelídségének, a szerelem beteljesülésének a jelképe; a szeretett nő jelzői – „édes”, „kedves” – megszakítotttsága, külön sorban való kiemelése meghittséget sugall; a virág a találkozásuk reményének, a szerelem örök voltának a jelképe stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

c. Ismétlésfajta

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Ismétlés: a refrén a búcsúzás tényét rögzíti, de az elválás nehézségét is; párhuzam: a refrén 1–2. sora; természeti kezdőkép – a búcsúzóok lélekállapota: hull a levél – elválok, sárgul a hold – halovány – arc – : a bánat érzésének kivetítője; harmat hull – könnyek hullanak: megszépíti, eufemizálja a búcsúzóok fájalmát, az I hang ezt felerősíti, virág a fán – viszontlátás reménye stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

d. A vers műfaja

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Népies helyzetdal, búcsúvers: a cím a vers első sora, a természeti képek lelkiállapotot megjelenítő szerepe; személyesség, meghittség hangulata, zeneiség: magyaros hangsúlyos verselés 2 kétütemű, felező nyolcas 4/4, 2 kétütemű hatos 4/2 + egy 5. sor, 4 szótagú; népies beszédmód imitálása stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat **5 pont**

összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, részben helyes fogalomhasználat 4 pont,
helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont,
logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 2 pont,
töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 1 pont.

Helyesírás **5 pont**

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

a. Konkrét, explicit információk felismerése és visszakeresése. Rövid válasz megfogalmazása, szövegtömörítés. Pl. Tóth Krisztina történetei a hétköznapi életről szólnak.

4 pont

b. Adatok és gondolatok értelmezése. Pl. Tóth Krisztina olyan történeteket ír, melyekben nincs túlmagyarázás, nincs szájbarágás, egyenlő értékű, tudású, tapasztalatú partnernek tekinti az olvasót, történeteinek zöme úgy ér véget, hogy a „vég” csak az olvasó lelkében-szívében-gondolataiban bomlik ki a maga teljességében. Ezt a viszonyt más területen is érdemes lenne alkalmazni.

5 pont

c. A kommunikációs funkciók (tájékoztatás, felhívás) megnevezése (2 pont), **indoklás** (2-2 pont)

6 pont

d. Témához való igazodás

5 pont

Az érvelés követelményeinek betartása

5 pont

Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvi igényesség, helyesírás **5 pont**

Megjegyzés: A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást. Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

a. műfaji sajátosságok

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Mikes*: műfajötvet: irodalmi, fikatív-misszilis levél, napló, egzotikus keleti útirajz, elmélkedő emlékiratszerű, anekdota elemei; elbeszélő és tudományos témákat is felölelhet; énelbeszélés, önkifejező, önmegértő szándék; E/1. személyű megszólalásmód, a szövegegységek a magány metaforái: a levél a távolság áthidalása, a jelen nem lévő, kitalált másik megszólítása, hitelesítése: P. E. grófnő alakja; társalgó hangnem, elmélkedő jelleg; a levél önjellemzése; kezdő- és záróformulák sajátos, mikesi stílusa;

Arany: romantikus történelmi ballada: epikus elemek: elbeszélői szólam, Drégely várának 1552-es ostroma, magyar – török harc, jelen számára példa; visszatekintő nézőpont, idősíkok: jelen, múlt, párhuzamos szerkesztésmód, többszólamúság, drámai elemek: párbeszéd, hiánya, kihagyás, sűrítettség, fokozás, ellentétezés, konfliktushelyzet, tragikum; lírai elemek: három térbeli pont jelképesége, költői eszközök, szenvedély, túlzás stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

b. történetalakítás

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz, a témát meghatározó sajátossága 5 pont

(pl. *Mikes*: a levélgyűjtemény témáját és jellegét tekintve különböző darabokból áll, nem alkot kompozíciós egységet; 207 levél, fő rendező elve a levelek kronológiája: 1717 – 1758; utazás motívuma; helyszín: Törökország; változatos témavilág: szórakoztatás elve: anekdotikus, humoros témák – egy csodálatos szőlőtő, egy érdekes arcú kocsis, a törökök vendégsége I. 3., 4., földrengés I. 26. és pestis I. 44., gályarabok I. 36., nagyhatalmi játszmák I. 39., 98., Bercsényiné

fekete orráról I. 22., egy sáros fürdőhelyről I. 38., az öreg férfiek kalendáriumáról I. 49. és az elíziumi asszonyokról I. 65.; hasznosság elve: gyapottermesztés, selyemhernyó-tenyésztés I. 60., 61., idegen nyelvtanulás szükségessége I. 27.; a megértés szándéka: éles vonásokkal ragad meg egy-egy emberi portrét I. Rákóczi Ferenc két fiát, Györgyöt, I. 82., 88. és Józsefet, I. 125., 147., vagy leszámol magában avval, hogy Kőszeghy Zsuzsi lányként vagy fiatal özvegyként hozzámenne feleségül I. 49., 75., vagy megpróbálja megérteni, miért van irigység és egyenetlenség még a bujdosók között is I. 96., s hogy van-e sorsuknak valami tanulsága; visszatérő motívumok: I. káposzta mint erdélyi címer; szülőföld iránti szeretete I. összehasonlítási eljárások;

Arany: alaphelyzet: Drégely vára ostroma után; szereplők: a győztes Ali, Szondit sirató apródok; három térbeli pont, fent – lent szimbolikus jelentése, múlt – jelen idősíkjai, Ali és szolgájának párbeszéde, majd a szolga és az apródok párhuzamos szólama, az ostromot és a várkapitány dicsőségét idéző históriás éneküket a török szolga ismétlődő, különféle befolyásolási szándékkal indított közbevágásai tagolják hatásos jelenetekre: Márton pap követsége – Szondi válasza – Ali ostromparancsa – Szondi készülődése az ostromra – gondoskodása apródjairól – ostrom alatti hősiessége és vitézsége – dicső halála; meggyőzési kísérletek, feszültség, döntési helyzet, értékrendek ütközése, elbeszélői szólám azonosulása az apródokéval, katartikus hatás stb.)

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszadásra 1 pont.

c. a megidézett hősök értékrendje

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Mikes:* II. Rákóczi Ferenc fejedelem alakja, értékrendje; hiteles és gazdag, máig eleven ábrázolás a fejedelemtől, emberi alakja a bujdosás mindennapjaiban, az őt közvetlen közlőről figyelő krónikás nézőpontjából; nagy szeretettel ír Rákócziról, akinek jelleme, kiváló emberi tulajdonságai példa számára: részletesen beszél céltudatos időbeosztásáról, következetességéről, pontosságáról, önfegyelméről I. 37. – a fejedelmi ház napirendje; hasznosság elve: I. 27. – a lányok írni-olvasni tanításáról vagy I. 62. – a fiúk neveléséről: gyakorlati tudományok szükségessége, a tanulást az élet szolgálatába kell állítani, az ország hasznára; I. 112. – Rákóczi halálának megörökítésében *Mikes* az imitatio Christi barokk hagyományát követi; egy tetteiben, próbáiban és hitében rendkívüli ember halála másokért vállalt áldozatként, felmagasztosulásként jelenik meg; Rákóczi még betegen is igyekszik megtartani napjainak rendjét; nem panaszkodik, csöndesen és hittel viseli állapotát;

Arany: Szondi György figurája már a reformkori balladairás gyakori témája volt, alakjához többnyire az önfeláldozás, a hősiesség, a hazaszeretet kapcsolódott; I. a várkapitány apródjai énekében, akik túlélőként választási helyzetbe kerülve példát keresnek pártfogójuk hősiességében, térszimbolika: a hegy – Szondi erkölcsi magasabbrendűsége, bátorsága, helytállása, megalkuvásra képtelensége; szeretetelv; a török követ által is elismert nagyság, hősszerep stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszadásra 1 pont.

d. a szereplők és a hős viszonya

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Mikes:* életrajzi olvasat: 16 évesen áll a szolgálatába, apródként, rendületlen hűséggel, kötelességtudóan szolgálta a fejedelmet franciaországi és törökországi száműzetésében; szeretet, megbecsülés, mester és tanítványi viszony I. 37. levél; a munka morális és társadalmi kötelesség: I. 88.; munka és egészség viszonya, gyönyörűsége I. 41., 64.; műveltsége példa számára; az anyanyelv tudása, a nemzeti nyelv kiművelése és a kultúra ápolása összefügg hazájának szeretetével, az ország hasznával és a nemzeti nyelvű irodalom terjesztésével; 1735-ben a fejedelem halála I. 112. levél: a megrendülés, gyász hangján szólal meg: *Mikes* urának és atyjának szólítja, halálos ágyánál mindannyian ott vannak, mint gyermekei búcsúztatják; állapotuk

jellemzésére háromszor visszatérő szó az árvaság, jelképes jelentésű: a bujdosók létállapota, 'politikai száműzetés', a 'hazától való távollét', keresztény–sztoikus belenyugvó magatartás;

Arany: Szondi két apródja értéktudatának meghatározója a tekintélyt képviselő személy értékeivel való belső azonosulás, elszánt ragaszkodás, ami egyszerre jelenti önazonosságukat és egy közösséghez való tartozásuk tudatát; felfogásukban az én – te – mi viszony alapja a hűség az önzetlen pártfogóhoz, a nevelőhöz, a példához, tágabban a pogány érzékiséggel ellentétes egyszerű kereszténységhez és a magyar vitézi életformához, legáltalánosabban önazonossághoz és szabadsághoz; a dalnok-szerep szabadságharc bukása idején – a költői hivatás, helytállás, függetlenség megőrzésének a példázata *stb.*),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat **5 pont**

Összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása 5 pont,

összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek *részleges* betartása 4 pont,

helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont, helyenként töredezett gondolatmenet, *helytelen* fogalomhasználat 2 pont,

töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

Helyesírás

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.